

Nr. 3310/1935.

CONVOCALLRE

Având în vedere trebuința unei cât mai bune îndrumări a învățământului teologic și a unei cât mai îngrijite educații a viitorului nostru cler — și cumpănind utilitatea organizării unitare a Academiiilor noastre teologice, convocăm

Prima conferință a profesorilor dela Academiiile teologice ortodoxe române din Mitropolia Ardealului

la SIBIU, PE ZILELE DE 19 și 20 APRILIE 1935, cu următorul

Program:

Vineri, 19 Aprilie:

1. Ora 8: Sf. Liturghie săvârșită în biserica catedrală. Chemarea Duhului Sfânt.
2. Ora 10: a) Deschiderea conferinței, în Aula Academiei teologice „Andreiane”. b) Educația studenților în internatele teologice, referat cu discuții.
3. Ora 16: a) Invățământul teologic ca învățământ educativ, referat cu discuții. b) Materiile teologice, scopul și metoda de predare a lor, referat cu discuții.

Sâmbătă, 20 Aprilie:

1. Ora 9: a) Studiul Pastoraliei în cadrul învățământului teologic, referat cu discuții. b) Manuale și biblioteci, referat cu discuții. c) Unificarea organizației Academiiilor teologice, referat cu discuții.
2. Ora 16: a) Organizarea Asociației profesorilor și a studenților dela Academiiile teologice, referat cu discuții. b) Eventuale propuneri (vor fi anunțate biroului conferinței — Consiliul arhiepiscopal, Sibiu — cel puțin cu 3 zile înainte de conferință. c) Închiderea conferinței.

Sibiu, la 5 Aprilie 1935.

† Nicolae

arhiepiscop și mitropolit

Chestiuni apologetice.

Credința.

De *Vintilă Popescu*, profesor
la Academia Teologică.

Am arătat — într'un articol trecut — că religionea implică și necesită folosirea rațiunii. Acum să ne ocupăm de *Credință*, căci nu prin rațiune, ci „*prin credință pricepem că s'au întemeiat veacurile cu Cuvântul lui Dumnezeu*” (Evrei XI, 3.)

Existența lui Dumnezeu se poate foarte bine demonstra pe cale rațională, însă acest mijloc este mai greu de înțeles, iar pentru majoritatea oamenilor existența lui Dumnezeu rămâne tot o chestiune de credință.

Credința omului de rând în existența lui Dumnezeu, deși nu l-a fost dovedită prin nici-un fel de demonstrație, ea are totuși o bază rațională. Colo este o priveliște frumoasă, aici un ochiu care o privește, o minte care o apreciază și o inimă care-i mișcată. Foarte *groasă* trebuie să fie acea minte omenească, în care să nu se fi trezit ideea că peisajul, ochiul, mintea și inima au fost făcute cu o legătură una cu alta! Drept este că aceea ce se arată a fi după un plan, câteodată pare a fi o simplă întâmplare. Totuș, pe măsură ce aparițiunile scopului se înmulțesc posibilitatea lor de a fi întâmplări se micșorează; iar când ne gândim că scopul se întinde asupra unui univers, care pentru noi pare infinit în timp și spațiu, posibilitatea ca totul să se înfăptuiască la întâmplare devine infimă. Ateistul adoptă deci o credință irațională, căci el admite că această posibilitate neînchipuit de mică, contrabalansează pe cea mai posibilă probabilitate. Omul însă care crede în Dumnezeu, pentru că el vede scopul și ordinea din lume, acceptă o credință rațională.

Credința nu implică în sine numai că Dumnezeu există, ci și că El este răsplătitorul aceluia care-L caută: „Cine se apropie de Dumnezeu trebuie să creadă, că El este și se face răsplătitor celor cari-L caută” (Evrei XI, 6). Evreii credincioși erau bucuroși când își pierdeau bunurile pământești, fiindcă erau convinși, că în locul acestora li așteaptă o avere mult mai bună. Moisi a ales să sufere cu poporul său, având credința în răsplata mântuirii. Toți martirii V. Testament au refuzat să-și salveze viața pământească pentruca să obție o mai bună înviere. Și deși ei n'au văzut împlinirea promisiunii, ei au murit în pace, simțind în credința lor, că ei — și toți cei care-i vor ur-

ma — vor fi membri ai împărăției lui Dumnezeu. Chiar, Iisus Hristos, începătorul și plinătorul credinței, pentru bucuria pusă înainte-I, a suferit crucea și n'a ținut seama de ocară ei”. (Evrei XII, 2).

Aceia cari sunt în stare să dovedească cu ajutorul rațiunii că Dumnezeu există, nu pot dovedi în acelaș fel că El este răsplătitorul egal al celor care-L caută. Nu poate fi arătat că celui bun îi va merge întotdeauna bine, căci câteodată vedem că-i merge rău. Credința însă ne asigură, că aceste aparente excepțiuni dela dreptatea lui Dumnezeu nu sunt reale. Și mult mai multe motive pot susține această convingere decât pe cea contrară. Aceste motive capătă o forță și mai mare dacă sunt privite în lumina Evangheliei. Aceea ce ne dă nouă tărie este sângele lui Hristos, adică viața de sacrificiu a lui Hristos. Numai în lumina Crucii noi învățăm infinita valoare a caracterului, iar cel care a învățat aceasta, poate să îndure toate. Dacă mintea omenească n'a ajuns la o demonstrație, are totuș motive puternice în a crede, că Conducătorul universului nu este indiferent față de faptele omului; că mai de vreme sau mai târziu va fi bine pentru cel drept; iar dacă-i mai târziu, atunci va fi o compensație pentru întârziere. Așadar credința nu este o încredere în ceva neînțeligibil sau nerațional.

Dar, deși se află un element intelectual în ori și ce credință, totuș credința înseamnă mai mult decât ori și care asigurare intelectuală. O certitudine intelectuală nu constituie o credință. Credința intelectuală trebuie complexată cu încrederea inimii. Sf. apostol Pavel zice în epistola către Romani, că noi suntem mântuiți prin credință, însă în aceeaș epistolă el afirmă, că noi suntem mântuiți prin speranță. Către Evrei scrie: „iar credința este adevărarea celor nădăjduite” (Evrei XI, 1.); și îndemnând pe cetitori la credință le zice: „nu aruncați la o parte încrederea voastră”. Încrederea este un sentiment activ care se manifestă în purtare. Dacă ne luăm numai după vorbe, este greu a spune ce crede un om, căci el poate să zică: „eu cred acest lucru”, când el știe foarte bine că întotdeauna el crede cu totul altceva; el poate să cugete că el crede, când în realitate el nu crede de loc. Este absurd a mărturisi, că Dumnezeu va răsplăti fiecăruia după faptele lui, când noi ne purtăm ca și când aceasta ar fi o imposibilitate. Acela care are încredere nu poate lucra ca și când ar fi în îndoială. Credința a făcut pe Moisi să refuze a se numi fiul ficei lui Faraon, ș'a res-

finge bogățiile Egiptului și s'a expus răsbunării regelui. Credința a făcut pe mulți oameni să birue împărați, să scape de ascuțitul săbiilor, pe alții să-și dea viața ca martiri.

Așa dar marca de recunoaștere a credinței este fapta. Aceasta ar părea că este în contradicție cu cele afirmate de Sf. apostol Pavel în unele locuri. Faptele însă care sunt depreciate de el sunt îndeplinirile legale externe pe care Evreii puneau atâta preț și în baza cărora își închipuiau, că sunt mai buni decât vecinii lor și aveau deci un drept la favoarea celui atotputernic. Apostolul Pavel arată, că asemenea pretențiuni sunt o absolut greșită înțelegere a credinței, care-i ceva cu totul de ceremoniile externe. Acela care numai în afară este Evreu, nu este Evreu, căci circumciziunea care rămâne numai un semn în carne nu este adevărata circumciziune. Însă acela este Evreu, care-i în lăuntrul său și aceea este adevărata circumciziune, care este circumciziunea inimii și a cugetului. Iar când el compară omul cu idealul moral de perfecțiune, atunci chiar cel mai bun om este un păcătos. Deci Sf. Pavel nu se luptă contra faptelor izvorâte din credința adevărată, ci contra acțiunilor care sunt puse înainte ca ceva de merit, contra concepțiunii vanitose a îndreptăririi de sine, care cuprinde o degradare, o falsificare a inimii. Credința, din contră, implică în sine o încredere sigură într'o moralitate ideală, de care noi acum suntem încă departe, însă către care noi continuăm să năzuim.

Aceea ce n'a putut face legea a făcut Hristos, care ne-a învățat să lucrăm nu după carne, ci după duh, și astfel credința este încrederea noastră manifestată în purtare.

Credința noastră va crește în măsura în care noi vom insista în a lucra după învățătura lui Hristos păstrată de Biserică, până când ea va deveni „adeverirea lucrurilor nădăjduite“. Atunci noi avem credință când vom simți atât de siguri că Dumnezeu va răsplăti faptele noastre, ca și când am poseda deja acum această răsplată. Astfel devine credința în cele din urmă dovada lucrurilor nevăzute, o dovadă mult mai sigură decât cea a rațiunii.

Nu trebuie să uităm, că rațiunea este numai un mijloc către un anumit scop. Scopul rațiunii este de a ne conduce la credință; scopul Credinței este de a ne îndemna la fapte; și numai aceste fapte ne fac în stare să zicem: „Noi cunoaștem pe Acela în care credem“. Numai faptele izvorâte din credință ne apropie de Dumnezeu, și numai așa putem să ne bucurăm de mântuirea adusă de Fiul lui Dumnezeu.

Vintilă Popescu profesor

Cererea comunei Chereluș (jud. Arad) către regele, arătând cum au fost amăgiți să treacă la unieți și cerând să li se îngăduie a întoarce la religia lor ortodoxă (1834).

*Prea Sfințită Cesaro regească și apostolică Majestate!*¹⁾

.... S'a întâmplat adică, de s'au dus, mai înainte de câteva săptămâni la episcopul greco-catolic dela Oradea-mare, conlocitorii noștri Marcu Reghiș (care mai înainte vreme făcea slujba de învățător și de aceea îl dădusem toată încrederea noastră mai ales că era și om în vârstă și mai învățat decât noi după a noastră socoteală) și cu Ștefan Herleu (Herlo) și Dumitru Răduța. Ei s'au dus ori din bună voință lor, ori ademeniți. Și au întors acasă (dela Oradea) vestind în gura mare, că au auzit dela însuși episcopul acela unieț, că tuturor acelor cari vor trece la unieți, toate sarcinile publice și prestațiile (daclae) li-se vor lerta, afară de zeciuiala ce se va lua numai după rodurile de toamnă cu titlu de contribuțiune și dare domestică (județeană) și urbarială anual, de 3 fl. m(onetă) c(onvențională)²⁾ și 12 zile de robotă sau lucru cu mâinile; — Domeniul (domnul de pământ) va păstra pentru sine, din pământurile alodiale³⁾ numai 30 lanțe de pământ, iar cealaltă parte va trebui să se împărțească între iobagii unieți. Dacă am dori oarecari slujbe din partea preotului nu vom avea nimic de a-l da în afară de 10 cruceri, iar învățătorului nu vom fi datori să-i plătim, chiar nimic. Pe lângă aceasta religia noastră, nu numai că deloc nu se va schimba nimic în ea, ci mai vărtos se va întări. Acestea ne-au îndemnat să ne scriem la religia greco-catolică unieț și că vrem să o îmbrățișem. Și d'abia că am făcut aceasta declarație, am și fost primiți și la unieți....

Nu putem să tăgăduim, că „deputația“ (comisia delegată a) comitatului Arad, trimisă la noi pentru a primi declarațiile noastre de trecere, ni-a împărțit că, prin schimbarea religiei, nu am avea nici o ușurare de așteptat; noi, însă, cu atât mai vărtos n'am putut să dăm crezare „deputațiunii“ amintite, nici să dăm pe față condițiile sub cari ne-am lăsat îndemnați să ne schimbăm religia de mai înainte, cu cât numiții conlocitorii ai noștri — cărora le cerusem asigurări scrise, că nimic nu se va schimba în religia noastră — ne-au adăogat lămurirea, că asemenea scrisoare de aceea nu ne poate fi dată acum, pentru că și preo-

1) Traducere de pe copia petiției, trimisă din Viena și aflătoare în arhiva jud. Arad, la No. 311—1834.

2) Bani de hârtie.

3) Libere de sarcini, iobăgești sau de altă natură.

tul unit¹⁾ care n'-a făgăduit să ne vină în ajutor, încă dorește să se țină treaba în taină, până să ajungem, în mai mare număr de suflete, sub puterea lui. Dar Domnul de pământ și cel dela comitat — așa ni-se spunea — încă ni-ar pune pedici (la trecere), înțelegând ce pagubă ar avea el prin realizarea acestui scop așa de folositor nouă. De aceea am fost îndemnați în multe rânduri, ca înaintea „deputației“ comitatului nici de cum să nu facem pomenire de bună-tățile făgăduite nouă, fiind aceasta un lucru primejdios, și să fim incredințați, că nici o deosebire nu este între religia unită și între ceea ce neunite, afară de câteva puncte, pe care noi nu le putem cuprinde și înțelege așa cu graba acum, ci vom avea vreme mai târziu de a cunoaște unașta — despre ceace ne-au incredințat întotdeauna, nu numai conlocuitorii noștri numiți mai sus, el și „misionarii“ unieți.²⁾

După aceasta însă am aflat, că vechea noastră religie a fost schimbată (prin trecerea la unaște) în lucruri de căpetenie. Cei ai caselor noastre ni s'au împotrivit și ne-au ocărât și s'au lăpădat de noi, și prin aceasta urgisire (desconsiderare) suntem într'atâta de tulburați, în cât, din pricina durerilor pe care le simțim ziua și noaptea văzându-ne despolăți de lloștea sufletului, nu ne priește nici mâncarea și nici beutura, nici ne stă gândul la lucru, cu atât mai puțin însă ne lipsesc sfintele slojbe săvârșite de preotul unieți.

De aceea prea umiliți și în genunchi cerem judecătii prea drepte a Măiestății Sacratissime, ca milostiv ținând seama de atâta amăgire a noastră în privința religiei, să se îndure a ne da voie de a întoarce la vechea noastră religie neunită de rit grecesc și ca astfel să ne recâștigăm pacea sufletului fără de care nici nu dorim să trăim și ca să recâștigăm dragostea familiilor noastre.

Prea credincioși supuși ai Cesaro-regeștii Voastre Măiestăți,

Arad, la 24 Sept. 1834.

(Semnați) Reghiș On., Flueraș Iuon, Baba Petru Orădan Savu, *Popa Mihai*, Flueraș Iuon, Flueraș Găvrilă, Ardelean Iuon, Flueraș Nicula, Reghiș Costa, Botaș Onuș, Flueraș Ștefan, Dragoș Luca, Ardelean Todor, Panda Todor, Ardelean Toader, Ardelean Flore, Flueraș Petru, Herleu Toader, Panda Găvrilă, Vale Ilie, Flueraș Gheorghe, Coșa Marlan, Flueraș Toader, Dehel Flore, Palc Toduș, Herleu Toader, Herleu Onuș, Vale Todor, Orădan Iuon, Regheș Nichita, Regheș On, Marie Gheorghe, Palincaș Mitru, Regheș Ilie, Regheș Iuon, Podrumar Gheorghe, Podrumar Onuș, Palincaș Iosif, Flueraș Iacov, Ardelean Toader, David Vasile, Reghiș Petru, Panda Iacov, Ursol Onuș, Panda

Iuon, Ardelean Vasille, Regheș Petru, Regheș Iuon, Danilă Simeon, Flueraș Petru, Palca Todor, Reghiș Sav., Păcurar Todor, Ursol Iuon, Andan Mihai, Șirian Blag, Flueraș Todor, Dehelean Ștefan, Orădan Vasille, Orădan Todor, Flueraș Ilie, Baba Petru, Baba Costan, Borle Mihai, Orădan Sav, *Popa Petru*, Ursol Lupu, Baba Iuon, Herleu Micula, Ursol Toader, Ursol Onuș, Herleu Toader, Orodan Simeon, Panda Iuon, Herleu Gligor, Panda Gheorghe, Bele Flore, Bele Iuon, *Popa Mihai*, Orodan Iuon, Orodan Ilie, Ghiuca Iovan, Dehelean Savu, Vale Alexandru, Ianoș Toma, Cismaș Todor, Herleu Gheorghe, Dehelean Antonie, Danilovici Todor, Herleu Onuș junior, Bada Toader, Tabor Onuș, Mitruș Iuon, Ghiuca Gheorghe Vale Gheorghe senior, Șirian Tomș, Iasca Todor, Novăcuș Lupu, Herleu Irimie, Șirian On, și alți iobagi din Chereleș.

Predică

„Nu te teme fiica Sionului,
iată împăratul tău vine la tine,
blând și călare pe mânzul asinei“
(Zaharia C. 9, v. 9.)

Iubiți credincioși!

Aceste sunt cuvintele proorocului cu care mai nainte vestește intrarea cea plină de triumful smerenției a lui Hristos în Ierusalim.

Ierusalime, Ierusalime care omori proorocii nu te teme acum, vrea să zică proorocul, că împăratul tău nu vine să se răzbune pe tine, saltă acum și tești întru întâmplarea lui, că vine blând și călare pe mânzul asinei!

Cu ziua de azi tu Ierusalime te prefaci în templul lui Dumnezeu, primești numele de Sion, că între hotarele tale se săvârșește taina mântuirii oamenilor. Fetele Sionului tineret și copiii aleargă spre Poarta stâlpărilor să primească în osanale pe Mesia, pe Acela care a zdrobit legăturile morții invinând pe Lazar din V. tanla.

O minune mai mare decât toate minunile își zicea mulțimea, ca un om să invieze morții, pe Acesta îl dorim, pe Acesta îl întâmplăm cu osana, pe Acesta îl vom face împărat să ne scapă de robia Romană. Aceasta era judecata evreilor, ei se gândeau la eliberarea lor de sub jugul roman, și nu-și închipuiau că Fiul lui David, vine în numele Domnului, vine să răstoarne mesele zarafilor, să alunge pe negustorii de vite din templu, vine se introneze împărăția adevărului precum aceasta însuși o mărturisește lui Pilat: „Eu pentru aceasta m'am născut și am venit în lume să mărturisesc adevărul“. Ioan 18 v. 37.

Mântuitorul intră în Ierusalim, îl urmează cei doisprezece Apostoli, iar înaintea Lui vine mulțimea de prin toate părțile adunată la serbătoarea Paștelui

¹⁾ Unul din „misionarii“ trimiși pe sate, de ep. Vulcan.

²⁾ Amândoi au ajuns mai apoi episcopi uniți: Vasile Erdelyi la Oradea, după S. Vulcan, și Alex. Dobra, întâiul episcop unieți la Lugoj

așternând vestmintele lor pe cale rupând stâlpii de finic, iar copiii strigă osana Fiul lui David, bine este cuvântat cel ce vine întru numele Domnului.

Apostolii cari erau cuprinși de groază pentru Mântuitorul, știind ei de mal înainte că Fiul omului se va da în mâinile cărturarilor și a fariseilor și îl vor judeca și îl vor omori. Azi și ei se bucură văzând că mulțimea îl aclamează i-să închină și îl mărturisește de Fiul, adică urmaș pe scaunul lui David. Tot atâtea cugetări omenesci de cari nu se lapădă până ce Mântuitorul nu le dovedește după Preamărita Sa înviere cunoscând, *că Domnul este*. Ioan 21 v. 7. Iar Iuda se simte acum ca un deklasat, un exilat din centrul aspirațiilor neamului său. Iși zicea în sine, iată lumea merge după El cum îl întâmpină și nu-și permitea în conștiința sa să se întrebe ca mulți alți nedumeriți cine este acesta, știind și cunoscând că Domnul este, distrugătorul formelor săci și al cultului lipsit de idealul sfânt. El își temea patrimoniul farizeic și spulberarea tradiției simulantă a religiozității părinților săi. El nu vedea în Iisus pe fiul lui David, care să încingă sabia și să facă răscoala poporul contra împărăției Romane, pentru că Iisus refuză mărirea lumească și nu primește coroana de rege al evreilor: (Filmul Regele [Regilor] toate aceste le știe și acum să simte măhănit văzând *că lumea merge după El*. Ioan c. 12 v. 19 In cugetul lui Iuda sunt și cărturarilor cari opresc pe copii de a striga, însă Mântuitorul le răspunde: „Dacă aceștia vor tăcea pietrele vor striga”. Patru zile sunt între primirea lui Iisus și răstignirea lui pe cruce. Ajung aceste zile pentru a se vedea cât este de nestatornică judecata omenescă. Azi și noi întâmpinăm pe Iisus cu stâlpii, iar prin păcatele noastre contribuim la mărirea chinurilor Lui. Azi și noi strigăm osana, iar prin înjurarea celor sfinte adăpăm pe Hristos cel răstignit cu întreaga otravă de care este cuprins sufletul nostru.

Noi întocmai ca și Apostolii cugetăm la mărirea deșartă de a fi de-a dreapta și de-a stânga Împăratului să ajungem la demnități mari, unde să îndeplinim niște forme săci, pentru care să fim din belșug răsplătiți ne mai grijind că reducând din ospete și petreceri să contribuim pentru acela, cari sunt pe drumuri, fără posibilitatea de a-și câștiga pâinea cea de toate zilele. De câte ori nu ne place să asistăm la primiri grandioase și triumfuri. Va zice cineva, că primiri împreunate cu mari cheltuieli sunt necesare, având în vedere valoarea sau poziția celui întâmpinat. Dar Hristos fiul lui Dumnezeu nu-și pretinde o intrare triumfală plătită cu bani scumpli. Nu i-au trebuit lectice aurite, nici care de triumf trase de cei mai frumoși cai, nu i-au însoțit acela căroro le-a făcut bine, cari să dovedească faptele lui, ci i-au urmat smeriții Săi Apostoli, iar el mergea blând și călare pe mânzul asinel.

Ni se va răspunde, că singur Hristos, care pe

lângă că a fost om adevărat, a fost și Dumnezeu adevărat a făcut-o aceasta iar noi muritorii lipsindu-ne puterea lui va trebui să simulăm aceasta putere prin alai și triumfuri scumpe. Vă aduc ca exemplu iubii credincioși, pe un împărat care s'a lipsit de triumful forțat și plătit cu bani scumpli din vistieria Statului, pe împăratul Traian al Romei. Voiu cita câteva cuvinte cu cari descrie Pliniu Caeciliu Secundus pe împăratul Traian la intrarea sa în Roma venind în fruntea legiunilor din Germania și ocupând tronul imperial. Pliniu zice despre el: „In baza meritelor tale atât de numeroase și atât de mari, nu erai tu oare vrednic de niște onoruri noi și de titluri noi? Dar tu ai refuzat până și titlul de părintele patriei, mai apoi zice: „Tu te pui pe o treaptă cu noi, virtuțile tale însă te ridică deasupra noastră a tuturor”, iar în alt loc zice: „Căci pe când suveranii anteriori erau introduși în oraș nu pe un car cu patru cai și spre culmea aroganței de obicei pe umerii oamenilor, tu numai grație staturii tale înalte și măiestroase erai mai sus decât cel din jurul tău, raportând prin acesta un triumf nu asupra umilinței noastre ci asupra orgoliului acelor suverani”.

Fie aceasta pentru a vedea, că și oamenii se pot purta cu smerenie fie ei în slujbă oricât de înaltă.

Cu cât mai vărtos, dar urmați exemplul lui Iisus Hristos, care ca fiul lui DUMNEZEU s'a smerit pe sine pentru mântuirea noastră.

Luăți în inimile voastre cuvintele Lui, cari vă călăuzesc spre fericire și veniți azi cu toții nu numai cu gura ca evreii ci și cu sufletul ca creștinii să întâmpinați pe Hristos strigând: osana Fiul lui David, bine este cuvântat cel ce vine întru numele Domnului Amin.

Preot Tr. Ilie, Izvin

Exemplul Hălmagiului.

Ce nu poate face statul, face satul, — spune o vorbă înțeleaptă. Numai să luăm aminte.

În numărul 13/1935 al revistei „Biserica și Școala” scriind un articol intitulat *Biserica și colportajul* spuneam, că biserica nu mai poate trăi — vie — fără colportaj și că în vederea acestui scop se tipărește foaia *Calea Mântuirii*. Vrem mai întâi să dedăm poporul nostru să citească și apoi cu vremea, pe lângă foaie să-l trimitem și cartea bună de citit.

Iată însă, că pe când trimeteam aceasta solie fraților preoți, de unde nici nu visam, am primit o scrisoare, care mi-a umplut sufletul de bucurie. Primesc vestea plăditoare pentru toată biserica ortodoxă, că la Dumineca ortodoxiei în Hălmagiu s'a inaugurat o librărie ambulantă, care vinde poporul în târgurile săptămânale din Hălmagiu și jur cărți bune și icoane ortodoxe.

Se poate un lucru mai bun și mai folositor bisericii? Cred și sunt perfect convins, că nimenea nu-și poate servi astăzi biserica cu mai multă dragoste și devotament, decât organizând în folosul ei spiritual colportajul. Și iată că ceea ce nu pot face atâtea cancelarii și centre de cultură și bunăstare materială, a făcut Hălmașul, una din regiunile cele mai sărace din toată țara.

Cum s'a putut face aceasta minune? Apoi iată cum. După ce P. C. Părinte Ștefan Bogdan s'a dus protopop la Hălmaș, a înființat un *Cor bisericesc*, cu care a făcut mai multe concerte în Hălmaș, Gurahonț, Vața, Brad... și din veniturile lor a strâns o sumă de 12.000 Lei. Cu ajutorul acestor bani adunați știe Dumnezeu cu câtă trudă, P. C. părinte protopop cu oamenii de inimă din jurul P. C. Sale au organizat chioșcul ambulant, care să folosească marfa pe care o vând credincioșilor noștri sectarii, jidanii și agenții lor.

Nu se poate face un lucru mai însemnat ca acesta. Mic vor zice unii, dar din lucrurile aceste mici se fac cele mari. Doar palatele și cele mai mari se fac din nisip, cărămidă, apă, var, și alte elemente, cari luate răzleț nu au multă valoare. Dar încheiate în planul unei idei mari, ele realizează minunea.

Tot Hălmașul prin P. C. părinte prot. Ștefan Bogdan ne mai dă un exemplu bun în răspândirea foilor. C. M. Sfinția Sa este singurul, care a descoperit o nouă cale dintre cele mai importante pentru desfășurarea foilor, anume: *prin comandamentul de centre și sub-centre de pregătire premilitară printre tineretul în subordine*. Tinerimea și orientarea ei duhovnicească este o mare și grea problemă a zilelor noastre. Iată însă, că și aici ni se deschide un câmp de lucru creștinesc.

Dar cine urmează exemplul P. C. părinte Ștefan Bogdan și a Hălmașenilor Sfinției Sale?...

Pr. Il. V. Felea.

Jubileul corului „Armonia” din Arad și sărbătorirea profesorului Atanasie Lipovan.

Corul „Armonia” din Arad, și întemeietorul ei profesorul At. Lipovan, au prileguit Sâmbătă seara în 6 Aprilie l. c., publicului din Arad momente de sinceră revelație sufletească. Corul Armonia și-a sărbătorit în aceasta seară în sala Palatului Cultural 15 ani de existență rodnică, iar profesorul și dirigintele acestui cor 60 ani de viață.

La sărbătorirea profesorului Lipovan a participat un public select din Arad și provincie, toate societățile culturale din orașul nostru, precum și reprezentanții mai multor coruri ca de exemplu: Timișoara, Lugoj, Caransebeș, Sânicolaul mare etc.

Cu acest prilej, P. S. Sa Episcopul Grigorie a oferit sărbătoritului profesor Lipovan, o diplomă de recunoștință, M. Sa Regele l-a decorat cu medalia „Meritul Cultural”, iar corul „Armonia” l-a oferit o frumoasă canună de lauri din metal.

Serbarea a fost deschisă de P. Sf. Sa Episcopul Grigorie, care în calitate de președinte al corului „Armonia”, a rostit următoarea vorbire frumoasă:

„Sărbătorim azi încoronarea unei munci de 15 ani depusă de societatea corală „Armonia” în serviciul idealului național și religios.

Impărăția sufletelor se întemeiază pe armonie și pe înfrățire. Și d-voastră v-ați pus în serviciul înfrățirii și al culturii românești. Fericită a fost clipa când d. Iosif Moldovan, în calitate de revizor școlar al Aradului, a cerut lui Atanasie Lipovan, să accepte funcția de subrevizor școlar în Arad, și să organizeze cu membrii corpului didactic primar din oraș un cor. Atanasie Lipovan a acceptat, și pe lângă învățători, a mai recrutat și alți intelectuali și meseriași, luând astfel ființă îndată după desrobire corul „învățătorilor” din Arad, în anul 1919.

Fericitul episcop Ioan I. Papp a stăruit ca acest cor să se organizeze pe baze de statute și să funcționeze ca cor al Catedralei, asigurându-i-se o subvenție din partea ministerului. Corul s'a conformat dorinței episcopului Ioan I. Papp, și s'a reorganizat pe bază de statute, în virtutea cărora și-a obținut recunoașterea ca persoană morală în anul 1924.

Dela înființare (1919) și până azi, acest cor s'a îngrijit să cânte de cât mai multe ori posibil în Catedrală și în bisericile din diferitele comune mai apropiate.

Anual a aranjat cel puțin un concert în orașul Arad. A primit, și a sprijinit societățile corale, cari au vizitat orașul Arad, între cari pe „Carmen”, „Cântarea României” din București, „Doina Bănățului” din Timișoara, „Ioan Vidu”, din Lugoj, „Cesar Frank” din București, „Corul Gr. Cat” din Oradea, corurile din județ cu ocazia concursului de coruri, etc.

A organizat festivaluri cu ocazia diferitelor vizite ce s'au făcut orașului Arad: cu ocazia vizitei generalului Berthelot, a oaspeților italieni, a corului învățătorilor cehoslovaci, a congresului internațional de agricultură, etc.

A aranjat un festival comemorativ pentru Ciprian Porumbescu. A participat de câteori l s'a cerut concursul, la serbări naționale și la diferitele comemorări plioase.

A participat în repetate rânduri la slujbele dela mândsirea Bodrog și la sfințirea bisericii din Buteni. A organizat festivaluri cu ocazia adunărilor eparhiale și la instalarea actualului episcop.

Pentru strângerea legăturilor de prietenie între membrii săi, a aranjat mai multe serate dansante sau de cunoștință.

A reprezentat de 4 ori în Arad opereta „Craiu Nou” a lui C. Porumbescu și odată „Șezătoarea” lui T. Brediceanu.

P. S. Sa a adăugat după această enumerare a principalelor momente din viața „Armoniei”:

Și cu ce să vă răsplătească Biserica mea, Biserica noastră ortodoxă, pentru munca ce o prestați în cadrul ei spre slava lui Dumnezeu și spre înălțarea sufletelor? Cu ce să vă răsplătim, că darul divin al artel muzicale li răspândiți prin armonii de clasică frumusețe asupra sufletelor? Cum să vă fim recunoscători, că în timp de tristeți ne scâlțați sufletele în armonia bucuriei, și le mângâiați cu roua melodiilor minunate?

Eu cred, că prin nimic nu puteți avea o mare mângâiere, decât că aveți conștiința împăcată, că v-ați făcut datorlia către Dumnezeu și biserica Lui și către cultura românească.

Incheind P. S. Sa a mulțumit întemeietorului

„Armoniei”, d-lui profesor At. Lipovan, arătând că încă pe vremea ungurească, ca profesor la școala medie de stat din Sân. Nicolau, d-sa a organizat corul „Dolna”, cu care a participat la expoziția din București 1906, obținând medalia de aur și o diplomă specială; a cutreerat apoi cu acest cor comunele învecinate, Pesac, Comloș, Cenadul mic și Cenadul mare, etc., iar apoi, când elevii lui, emigrați în America, l-au invitat pe spesele lor peste ocean, a făcut în America un turneu în vara anului 1913 și a concertat în New York, Sant Louis, Sant Paul, Chicago și Philadelphia. Activitatea aceasta de dinainte de desrobire, d. Atanasie Lipovan și-a încununat-o apoi cu ceea ce a făcut la Arad, dând Aradului întâia societate corală românească.

După P. Sf. Sa a vorbit d. primar al municipiului Dr. Ursu, aducând salutul populației din Arad. Dl. Iosif Moldovan, aduce sărbătoritulul felicitările F. O. R-ului. Academia Teologică aduce prin profesorul Vintilă Popescu îmbrățișerile corpului profesoral colegi ai sărbătoritulul. Părintele Florea Codreanu vorbește în numele „Ligel Antirevizioniste” secția Arad. Eugen Spineanu aduce salutul „Asociației Învățătorilor”. Profesorul Popovici dela liceu în numele fanfarelor. Advocatul Dr. O. Lupaș în numele „Institutului social Banat Crișana”. Preotul Lugojan în numele Corului „Dolna” din Arad. A vorbit cu căldură părintele Popovici din Sânicolaul mare — locul natal al profesorului Lipovan — aducând urările de bine al locuitorilor din acest orașel.

La fine d. Dr. Al. Stoinescu în calitate de președinte al corului „Armonia” face istoricul acestui cor.

La fine d. Lipovan, profund emoționat, mulțumește tuturor cari au participat la jubileul său, spunând că totdeauna a căutat să-și pună puterile sufletului în serviciul neamului și Bisericii ortodoxe române.

După ce corul „Armonia” a executat mai multe cântece între aplauze frenetice, publicul a participat la un banchet dat în onoarea prof. Lipovan.

† Traian Țabic

Luni după masă, în 8 Aprilie a încetat din viață, după suferinți crude Traian Țabic, directorul căminului de ucenici din Arad și primcantorul catedralei noastre din Arad.

S'a născut în 1880 în Nădlac. A terminat 4 clase la Măcău apoi preparandia ortodoxă din Arad. A funcționat ca învățător în comunele: Șetin, Șoimos, și Chitighaz de unde în anul 1919 a trebuit să se refugieze. În 1923 a fost numit directorul Căminului de ucenici din Arad, pe care l-a condus cu multă hărnicie. Tot atunci a fost ales primcantor la catedrala unde cu vocea sa dulce de bariton, a ridicat pietatea serviciilor divine.

În toate funcțiile ocupate de Traian Țabic, s'a dovedit a fi un om vrednic și gânuțios și de mare cinste.

Înmormântarea dânsului a oficiat-o Miercuri dimineața la ora 3 părintele protopop Traian Vățian asistat de 8 preoți. Prohodul s'a slugit în catedrală, în fața unui public numeros și select. L-a parental în cuvinte duiioase părintele Mihut, care a scos în relief calitățile defunctului, ca: tată, profesor, și creștin convins. Dl. Orădan directorul școlii de ucenici a vorbit în numele școlii ce conduce dl. Lucuța director de școală a vorbit în numele colegilor din preparandie d. revizor Igrișan în numele revizoratului, declarând că revizoratul din Arad donează 2000 lei pentru o bibliotecă la căminul de ucenici care se va numi „Biblioteca Traian Țabic”.

În numele corului „Armonia” a vorbit prin cuvinte impresionante, președintele acestei reuniuni Dl. avocat Stoinescu.

Pe regretatul Traian Țabic îl deplânge soția nemângăiată, fiica sa măritată Ardelean și 2 fii.

Dumnezeu să-l împărtășească de odihnă ușoară.

INFORMAȚIUNI.

P. S. Sa Episcopul Grigorie vizitează școlile secundare din Timișoara. Marți în 9 l. c. P. S. Sa Episcopul nostru Grigorie, — însoțit de părintele consilier Păcățianu — a plecat la Timișoara pentru a inspecta liceele de acolo. P. S. Sa a asistat la prelegerile de religie dela liceul de băieți „Diaconovici Loga”, unde a fost mulțumit de progresele constatate.

De aici P. S. Sa a mers la liceul de fete „Carmen Sylva”. Aici P. S. Sa a asistat la prelegerile de religie și limba franceză.

Și aici P. S. Sa a fost pe deplin satisfăcut de progresele fetițelor. A făcut impresie profundă, spiritul de intimitate de părinte și fiu sau mamă și fiică ce domnește în aceste două școli, unde grație corpului profesoral select, pe lângă instrucție se face și educație.

La internatul liceului de fete „Carmen Sylva” P. S. Sa a constatat o curățenie exemplară și o atmosferă profund religioasă. Fiecare fetiță are la căpătâiul patului său alb, ticoana Maicei Sfinte și un ghiveci cu flori. Suntem siguri, că cu o astfel de educație tinera generație de mâine va fi pilvotul neamului românesc și al bisericii sale strămoșești.

Concertul lui Nicoară Sasu. Tinerul candidat de preot Sasu Nicoară originar din Somoșheș, jud. Arad, înzestrat fiind de Dumnezeu cu o voce de tenor, care promite a-l desăvârși într'un artist cu viitor strălucit, a dat în 3 Aprilie a. c. la Palatul Cultural din Arad un Concert foarte reușit. Concertul lui Nicoară Sasu a fost de fapt un examen, căci intelectualii din Arad, în frunte cu P. S. S. Episcopul Grigorie constatând că vocea lui Nicoară Sasu se dezvoltă într'un tenor frumos, au decis să-l trimită pe Sasu la Conservatorul din Milano. Concertul a reușit foarte bine. S'a înrăsat o sumă respectabilă către care se mai adaugă subvenția orașului Arad cu 30.000 lei. Deci tenoristul Sasu are posibilitatea să meargă să câștige glorie și prestigiu patriei noastre. Dânsul să se facă vrednic de încrederea arădanilor. Îi dorim succes și viitor strălucit.

În cadrele „Frăției Ortodoxe Române” secția Arad, s'au inaugurat conferințe populare în comunele protopopiatului Arad, și apoi se vor extinde și asupra altor comune din eparhia Aradului. Duminecă în 7 l. c. au rostit conferințe în Casa Națională din Pârneava Dr. Ioan Pescar, Dr. Cornel Radu și Ascaniu Crișan. Tot dânsii au conferențiat în aceasta zi în fața unui public numeros la Casa Națională din Arad-Șega.

În aceeași zi au vorbit la Casa Culturală din Gal: Dr. Simion Șiclovan profesor la Academia Teologică, Dr. Pompiliu Putici și președintele FOR-ului Iosif Moldovan în Arad-Grădiște au vorbit preotul

Viorel Mihut, Inginerul leșan și directorul școlar I. Lucașu.

Conferința la Palatul Cultural Duminecă în 31 Martie Dna Octavia Dr. Ciuhandu profesora la lăruul „E. Gh. Birta” din Arad, a ținut — la ora 6 d. m. — o conferință foarte instructivă despre al VI-lea continent care se găsește la Polul Sudic, acoperit de ghețuri. Conferința dnei Ciuhandu pregătită și predată cu o competență temeinică, a fost ascultată cu mult interes de publicul select care umplea sala Palatului Cultural

„Institutul Național Bănat Crișana” și a ținut adunarea generală Joi în 4 Aprilie la ora 6 după masă în sala festivă a liceului „Moisă Nicoară” din Arad sub prezidiul agiului președinte Dr. Cornel Radu.

În fața unui public numeros în frunte cu P. S. Sa Episcopul Grigorie, președintele într'o cuvântare cu miez a arătat pe scurt principiile ce au călăuzit în trecut și va călăuzi și în viitor activitatea acestei societăți.

Secretarul general dl Dr. Lupaș într'o dare de seamă alcătuită bine a arătat toată activitatea institutului „Banat-Crișana” în anul expirat. Raportorul a arătat mai pe larg lucrările monografice efectuate în comuna Sâmbăteni. Rezultate se vor tipări într'o broșură. Casierul Covaci, a citit socotelele cheltuelilor din anul trecut precum și proiectul de buget pentru viitor pe cari adunarea generală le aprobă

P. S. Sa Episcopul Grigorie aduce elogiul activității acestui institut, spunând că Biserica ortodoxă va sprijini cu căldură toate acțiunile pentru progres ale „Institutului social Banat-Crișana”. Mulțumește membrilor acestui institut că pe P. S. Sa I a ales de președinte, văzând în acest gest un omagiu adus Bisericii strămoșești al cărei trecut se contopește cu ființa neamului. În cuvântul de încheiere președintele Radu spune că P. S. Sa episcopul Grigorie a fost proclamat ca președinte al institutului Banat-Crișana și ca omagiu adus Bisericii strămoșești, dar și ca admirație muncii prodigioase dezvoltate de Episcopul Aradului pe toate terrenele vieții noastre publice.

După acestea dl președinte al Tribunalului din Arad, a ținut o instructivă conferință cu subiectul „Dreptul în afară de lege”.

Dl. Titulescu care se află acum la Paris, a declarat că țările din Mica Înțelegere rămân strâns unite în jurul Franței și nesdruncinat credincioase tratatelor de pace și Ligii Națiunilor. Deasemeni Mica Înțelegere rămâne credincioasă sistemului de securitate colectivă, cuprins în declarația franco-engleză din 3 Februarie, față de pornirile de tulburare a nemților.

Câți școlari sunt în România. După o proaspătă numărătoare, la liceele de băieți din țară învață 42 mil 667 elevi, la cele de fete 21.338 eleve. La gimnaziiile de băieți urmează, 12.809, iar la cele de fete 5655. Aici nu sunt trecuți elevii școlilor profesionale și primare. Față de anul trecut, sunt mai puțini elevi cu patru mil.

Publicațiune de licitație.

In baza aprobării Ven. Cons. eparhial din Arad cu No. 3471 / 1933 din 26 Mai 1933, Consiliul parohial ort. român din comuna URSENI publică licitația închisă pe ziua de 21 APRILIE 1935 ORA 3 d. m. pentru darea în întreprindere a lucrărilor de zidire

(tencuirea bisericii) precum și a lucrărilor de lăcătușerie (furnizarea obloanelor de fer la turnuri și ferestrelor etc).

Ofertele — blanchete, precum și caetul de sarcini se pot vedea în orele oficiale în oficiul parohial ort. român din Urteni.

Ofertele sunt a-se preda în pllc închis în localul licitației la școala primară din Urteni.

La ofertă se va anexa și vadiul de 6% în numerar sau hârtii de valoare.

Consiliul parohial își rezervă dreptul de a preda lucrarea fără considerare la ofertele sosite, — tot așa poate după deschiderea ofertei să continue cu licitația verbală.

Licitanții nu pot pretinde spese de participare la licitație.

Urteni la 1 Aprilie 1935.

Consiliul parohial ort. român Urteni.

Parohii vacante.

Pentru îndeplinirea parohiei Crocna, devenită vacantă prin moartea Preotului Sabin Stănijan, în baza ord. V. Consiliu Eparhial Nr. 2270/1935 se publică, concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala.”

Venitele împreunate, cu acest post sunt:

1. Sesiunea parohială, constatătoare din 24 jugh. cadastrale, parte arător, parte fanaș.

2. Stolele legale.

3. Birul legal luat în concurs — din oficiu.

4. Intregirea Salarului dela stat, pe care parohia nu o garantează.

5. Casă parohială cu intravilan și supraedificate. Parohia este de clasa I. (primă.)

Conform art. 26 din Reg. văduva preteasă și ortanele rămân în casa parohială timp de 6 (șase) luni, până la 24 August a. c., și au drept la jumătate din venitul parohiei un an întreg după moartea parohului Sabin Stănijan.

Alesul va predica regulat în sf. biserică, va catehiza la școalele din loc și va suporta dările după beneficiul său.

Reflectanții la acest post, cu observarea art. 33 din Reg., se vor prezenta în sf. biserică, din Crocna în vreo Duminecă ori sârbătoare, cu prealabila în cunoștințare a protopopului, spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale și oratorice. Cererile ajustate cu documentele prescise, adresate Consiliului parohial din Crocna, se vor înainta oficiului Protopopesc din Gurahonț.

Consiliul parohial din Crocna în înțelegere cu

1—3

Const. Lazar
protopop.